

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/2/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414213414
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Mario Dubaň
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1414213414.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Ivany Šiftovej a JUDr. Romana Majerského, v spore žalobcu: JUDr. X. K., I. W. Z. XX, Z., správca konkurznej podstaty úpadcu: X. Š.S., I.. XX.X.XXXX, G. Z. Z.-X., zastúpeného: ECKER-KÁN & Partners, s.r.o., advokátska kancelária, Námestie Martina Benku 9, Bratislava, proti žalovanej: S. Š., I.. X.X.XXXX, N. XXX, Z., zastúpenej: Legium s.r.o., advokátska kancelária, Bukureštská 3, Bratislava, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a o vydanie bezdôvodného obohatenia, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č.k. 10C/76/2014-278, zo dňa 8.6.2017, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia (výrok II.).

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou bola zamietnutá žaloba žalobcu o zrušenie podielového spoluvlastníctva (výrok I.) a vo výroku o náhrade trov konania zrušuje a vec v tomto rozsahu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zamietol žalobu na zrušenie podielového spoluvlastníctva; výrokom II. zamietol žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia 146.141 eur a priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu 1.8.2014 pod sp. zn. 10C/59/2014 domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva; následne žalobou doručenou súdu 14.8.2014, pod sp. zn. 10C/76/2014 sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia 146.141 eur. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV č.k. 10C/76/2014-11, zo dňa 25.11.2014 súd prvej inštancie spojil konanie vedené na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 10C/59/2014 a pod sp. zn. 10C/76/2014 na spoločné konanie, ktoré je naďalej vedené pod sp. zn. 10C/76/2014.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.) súd prvej inštancie ozrejmil, že premlčanie je kvalifikované uplynutie času, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo vykonané. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Účelom premlčania je tak jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv, jednak zamedziť tomu, aby dlžníci neboli ohľadom svojich povinností vystavení po časovo neurčitú dobu donucujúcemu zákroku zo strany súdov.

3. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý vzniesla žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu, napriek tvrdeniu žalobcu, že nárok žalobcu nie je premlčaný z dôvodu, že výstavba rodinného domu prebiehala menej ako tri roky pred

podaním žalobného návrhu, ako to vyplýva aj z daňových dokladov predložených žalovanou, súd prvej inštancie ustálil, že žalobný návrh žalobcu je premlčaný. Poukázal na výpoveď žalobcu na pojednávaní 14.4.2015 kde vypovedal „od jari 2003 sa postavil suterén, v roku 2004 prízemie, v roku 2005 bol dom pod strechou, robil som tam omietky a vnútorné práce, na jar 2006 sme sa sťahovali do domu“, z obsahu ktorej mal jednoznačne preukázané, že žalobca mal vedomosť o skutočnosti, že nehnuteľnosť je vo výlučnom vlastníctve žalovanej, napriek tejto skutočnosti podal žalobu až 14.8.2014.

4. Pri posúdení námietky premlčania súd prvej inštancie vychádzal z toho, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia je právom majetkovým, a preto sa premlčuje podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Právo na vydanie získaného bezdôvodného obohatenia sa teda môže premlčať tak v subjektívnej dobe (§ 107 ods. 1), ako aj v objektívnej dobe (§ 107 ods. 2). Dôvodil, že ak sa povinný subjekt premlčania dovoľá, nemožno oprávnenému právo na vydanie získaného bezdôvodného obohatenia priznať, ak márne uplynula aspoň jedna z uvedených lehôt. Začiatok plynutia premlčacích dôb je určený okamihom, keď došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia; všeobecne možno povedať, že ide o okamih splnenia všetkých predpokladov občianskoprávnej zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Aby bolo možné hovoriť o premlčaní práva, musí toto právo najskôr vzniknúť, čo sa však v danom prípade žalobcovi nepodarilo preukázať. Na uvedenom základe v zmysle § 100 ods. 1, § 100, 107 ods. 1, ods. 2, § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka prihlíadol na vznesenú námietku premlčania žalovanej a žalobný návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu premlčania zamietol. Uvedol, že aj v prípade, ak by nárok žalobcu nebol premlčaný, tento počas celého konania nenavrhol konkrétne návrhy, resp. prostriedky na základe ktorých by mohol relevantne ustáliť výšku bezdôvodného obohatenia, jeho reálnu hodnotu.

5. K žalobe v časti, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva konštatoval, že žaloba bola podaná predčasne, nakoľko je potrebné predovšetkým ustáliť a určiť vlastnícke právo žalobcu. V prípade, ak mal žalobca za to, že žalovaná nadobudla spornú nehnuteľnosť nedôvodne, mal sa domáhať určenia vlastníckeho práva na súde a až následne požiadať súd, aby vo veci rozhodol žalobou o zrušenie podielového spoluvlastníctva. Vychádzal pritom zo zápisu v katastri nehnuteľností, z ktorého je zrejmé, že vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX okres Bratislava IV, obec: Z. - X., katastrálne územie: Devín, a to parc. č. XXX/X - záhrady o výmere 454 m² a parc. č. XXX/X - zastavané plocha a nádvorie o výmere 103 m², na ktorej je postavený rodinný dom súpisné č. XXXX na U. N. XXX je žalovaná, ktorá predmetnú nehnuteľnosť nadobudla do svojho výlučného vlastníctva kúpnu zmluvou zo dňa 10.6.2002, ktorej vklad do katastra bol povolený 30.12.2002 pod V-2152/12. Na uvedenom základe žalobu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 C.s.p. s tým, že čistý pomer úspechu žalovanej voči žalobcovi predstavuje 100 %, v ktorom rozsahu jej priznal nárok na náhradu trov konania; o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

6. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Súdu prvej inštancie vyčítal, že nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.), vo vzťahu k zamietajúcej časti napadnutého rozsudku týkajúcej sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, bola námietka, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy preukázanú skutočnosť, že manželstvo žalobcu a žalovanej vzniklo 27.10.2001 a bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bolo zrušené na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 11.3.2003, sp. zn. 9C/272/02, právoplatným 27.3.2003. Považoval za zrejmé, že žalovaná nadobudla nehnuteľnosti počas trvania manželstva so žalobcom, s čím sa v odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie vôbec nevysporiadal. Len v bode 22 napadnutého rozsudku konštatuje, že žalovaná nadobudla nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva na základe kúpnej zmluvy, avšak neskúmal, či bola kúpna cena uhradená z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva a teda či nehnuteľnosti neboli predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov ako tvrdí žalobca. Poukázal na písomné vyjadrenie, v ktorom podrobne odôvodňuje, že žalovaná nepreukázala spôsob úhrady kúpnej ceny za nehnuteľnosti a jej tvrdenia v tomto smere boli rozporované; súd prvej inštancie sa nevysporiadal ani s touto otázkou. Vzhľadom na nepreukázanie úhrady kúpnej ceny zo strany žalovanej považuje jej tvrdenia za

irelevantné a neodôvodnené. Bol názoru, že na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k celkom zrejmemu nesprávnemu skutkovému zisteniu, ktoré navyše nijako neodôvodnil. Rozsudok je nedostatočne odôvodnený a závery súdu prvej inštancie v bode 22 napadnutého rozsudku nepreskúmateľné, keďže z textácie rozsudku nie je možné dovodiť ako k nim súd prvej inštancie dospel.

7. Brojil tým, že súd prvej inštancie pri právnom posúdení veci opomenul § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ktorý zakladá nevyvrátiteľnú právnu domnienku, že pokiaľ nedôjde do troch rokov od zániku BSM k jeho vysporiadaniu platí, že veci sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. Bol názoru, že podielové spoluvlastníctvo žalobcu k nehnuteľnostiam tak vzniklo nevysporiadaním zrušeného BSM zo zákona. Nepovažoval preto za potrebné, aby sa žalobca na súde domáhal určenia jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, keď dané právo už zo zákona existuje. Zápis na LV č. 543 nepovažoval za dôležitý s tým, že zákon nevylučuje, aby počas trvania manželstva bol majetok nadobudnutý formálne len jedným z manželov. Svoj názor podporil odkazom na § 143 Občianskeho zákonníka a z uvedeného dôvodu zápis na liste vlastníctva pri posudzovaní prípadného výlučného vlastníctva žalovanej k nehnuteľnostiam zo zákona nie je rozhodujúci. Mal za to, že tým, že súd prvej inštancie nedostatočne a nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie v otázke vlastníctva nehnuteľností, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň následne vec nesprávne právne posúdil.

8. V časti napadnutého rozsudku, ktorou súd prvej inštancie zamietol žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, žalovaný nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že právo žalobcu je premlčané; poukázal na to, že výstavba rodinného domu prebiehala menej ako tri roky pred podaním žaloby, ako vyplýva o. i. aj z daňových dokladov predložených žalovanou. Vyčítal súdu prvej inštancie, že sa s ich existenciou nevysporiadal, ani sa nevysporiadal so skutočnosťou ako existencia týchto dôkazov dopadá na súdom tvrdené premlčanie nároku. Poukázal na zmätočné konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 21 napadnutého rozsudku, podľa ktorého žalobcovi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nevzniklo, ale zároveň súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že prihliadol na námietku žalovaného, že to isté právo je premlčané. Súd prvej inštancie tak v tomto prípade na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (opomenul existenciu dokladov preukazujúcich nárok žalobcu) a zároveň vec nesprávne právne posúdil, keď žalobu zamietol prihliadnutím na námietku premlčania napriek tomu, že právo žalobcu podľa súdu ani nevzniklo.

9. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na skutočnosť, že predmet konania určil svojimi návrhmi žalobca; pojednávania, ktoré boli v konaní nariadené, súd zväčša odročoval vždy na základe žiadosti žalobcu, resp. z dôvodov jeho nepripravenosti. Rovnako súd niekoľkokrát vyzval žalobcu na doplnenie jeho žalobných návrhov, preukázanie jeho žalobných tvrdení, resp. za účelom zabezpečenia si adekvátneho právneho zastúpenia. Napriek uvedenému žalobca nepredložil v prebiehajúcom konaní jeden jediný dôkaz. Vo svetle uvedeného nie je možné postup súdu v predmetnom konaní považovať za taký, ktorým by boli ukrátené práva žalobcu v akomkoľvek rozsahu, resp. ktorým by mu bolo znemožnené pred súdom konať.

10. K samotným právnym záverom prezentovaným žalobcom v odvolaní uviedla, že z listinných dôkazov a vyjadrení sporových strán je zrejmé, že pozemky žalovaná nadobúdala v období, keď sporové strany ako manželia nevlastnili žiadny majetok, ktorý by patril do ich (v tom čase ešte existujúceho) BSM. Zdôraznila, že žalobca v tom čase a kontinuálne až po súčasnosť nedisponoval žiadnym majetkom a nemal ani žiadny príjem, ktorý by čo i len čiastočne bolo možné použiť na úhradu kúpnej ceny. Príjem žalovanej bol v tom čase v celom rozsahu spotrebovávaný na bežné výdaje spojené s chodom domácnosti. Z ňou predložených listinných dôkazov jednoznačne vyplýva časová a ďalšia súvislosť medzi predajom nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalovanej (byť č. 83 evidovaný na LV č. XXXX vedenom pre k.ú. Petržalka) a nadobudnutím pozemkov. Podľa výpovedí sporových strán (pojednávanie zo dňa 14.04.2015) nadobudnutie pozemkov do výlučného vlastníctva žalovanej bolo vôľou sporových strán, pričom žalobca počas celého konania túto spoločnú vôľu nespochybnil. Sám žalobca v iných konaniach uvádza, že predmetné nehnuteľnosti sú vo výlučnom vlastníctve žalovanej, pričom tento stav prezentuje ako stav, s ktorým on súhlasí. Pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností vo vzťahu k plateniu kúpnej ceny za nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemkom, poukázala aj na čestné prehlásenie predávajúceho neb. R.. F. G. K. zo dňa 20.10.2014, v ktorom predávajúci jednoznačne potvrdzuje spôsob zaplatenia kúpnej ceny v celosti.

11. Ak by aj naďalej existovali pochybnosti o spôsobe zaplatenia kúpnej ceny za nadobudnutie pozemkov, uviedla, že užívala pozemky v dobrej viere odo dňa ich nadobudnutia v celosti po dobu viac ako desať rokov, pričom počas tejto doby nebolo jej vlastnícke právo a jeho rozsah žiadnym spôsobom spochybnené; vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu žalobcu nadobudla podľa § 134 Občianskeho zákonníka na základe jeho vydržania a to najneskôr ku koncu roka 2013 - teda pred podaním žaloby, pričom námietku vydržania vlastníckeho práva týmto žalovaná riadne uplatňuje v odvolacom konaní. Podanie žalobných návrhov vníma ako pomstu za podanie návrhu na rozvod a návrhu na určenie vyživovacej povinnosti voči spoločnej maloletej dcére z jej strany.

12. K námietkam žalobcu voči zamietnutiu žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia poukázala na to, že z jeho strany nebol produkovaný žiadny dôkaz, ktorý by čo i len čiastočne preukazoval ním uplatňovaný návrh. Mala za to, že pasivita sporovej strany pri preukazovaní a dokazovaní vlastných tvrdení nemôže byť nahrádzaná činnosťou súdu; posúdenie námietky premlčania súdom prvej inštancie považovala za správne.

13. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku II. vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.), preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil. Po preskúmaní rozsudku v napadnutom výroku I. odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v tejto napadnutej časti je potrebné zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 29.10.2019 (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 3 C.s.p.).

14. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v časti, ktorou súd prvej inštancie zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia odvolací súd poznamenáva, že bezdôvodným obohatením podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada (§ 456 prvá veta, § 458 ods. 1 Občiansky zákonník). Účelom citovanej právnej úpravy je predovšetkým zabrániť vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor iného, ak však už bezdôvodné obohatenie vzniklo, právna úprava zabezpečuje povinnosť jeho vydania. Povinným (zodpovedným subjektom) na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, kto sa bezdôvodne obohatil. Oprávneným subjektom, v prospech ktorého sa vydanie takéhoto obohatenia má uskutočniť, je ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo.

15. Bezdôvodným obohatením môžu byť aj investície vynaložené na cudziu vec, ak neexistoval právny dôvod (napr. zmluvné dojednanie s vlastníkom a pod.), aby niekto iný ako vlastník do veci investoval svoje prostriedky alebo ak tento právny dôvod odpadol. Vlastníkovi nehnuteľnosti v tom prípade vzniká prospech v rozsahu, v akom sa nehnuteľnosť uskutočnenou investíciou oproti predchádzajúcemu stavu zhodnotila (nie však v rozsahu vynaložených investícií), a to k okamihu, kedy k takémuto zhodnoteniu (zlepšeniu kvality či charakteru veci) došlo, teda kedy sa majetkový stav vlastníka zvýšil o hodnotu zodpovedajúcu zvýšeniu hodnoty veci.

16. Dôkazné bremeno existencie o výške bezdôvodného obohatenia znáša postihnutý (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.12.2008, sp. zn. 6 Obdo 16/2008). Žalobca je teda ten, kto musí tvrdiť a preukázať existenciu žalovaného práva; okolnosti, čo toto právo vylučujú sú záležitosťou žalovaného. Dôkazné bremeno spočíva jednak v povinnosti tvrdiť a jednak v povinnosti preukázať tvrdené skutočnosti. Bremeno tvrdenia však nespočíva iba v povinnosti tvrdiť ale v povinnosti relevantne tvrdiť, t.j. uvádzať skutočnosti rozhodné z hľadiska hmotného práva. Žalobca v konečnom dôsledku neuniesol dôkazné bremeno o tom, že suma, zaplatenia ktorej sa v konaní domáhal predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej. Žalobca, bez ohľadu na to, či výstavba rodinného domu prebiehala menej ako tri roky pred podaním žaloby alebo nie, teda bez ohľadu na to, či súd prvej inštancie správne posúdil námietku premlčania, v konaní nepreukázal, že z vlastných finančných prostriedkov financoval výstavbu rodinného domu, nepreukázal rozsah vykonaných prác, ani výšku bezdôvodného obohatenia (dôvodnosť ním uplatňovanej žaloby v tejto časti). Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé

právne následky; ide o tú stranu, ktorá existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Dôkazné bremeno bolo jednoznačne na strane žalobcu. Procesno-právnym následkom neunesenia dôkazného bremena je neúspech strany v spore. Zodpovednosť za preukázanie skutočností, ktoré musí strana preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, ktorá je na sporný vzťah aplikovaná. Z nej potom vyplýva i to, kto je nositeľom dôkazného bremena, teda ktorý z účastníkov je povinný stanovený okruh skutočností preukázať (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.5.2012, sp. zn. 1 Cdo 78/2010). Uvedené rovnako platí i v prípade, že strana sporu relevantné tvrdenia alebo dôkazy neprodukuje v predpísanom procesnom štádiu na súde prvej inštancie (§ 153, § 154 C.s.p.).

17. Pokiaľ súd prvej inštancie založil zamietnutie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia (okrem iného) na úvahe, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania ním uplatneného nároku, ktorú žalobca v podanom odvolaní ani nespochybnil, tento záver súdu prvej inštancie je správny. Skutočnosť uvádzané žalobcom v odvolaní vo vzťahu k tejto časti napadnutého rozsudku tak neboli spôsobilé zmeniť správnosť záverov súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie; na uvedenom základe odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia (výrok II.) ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil

18. K tej časti napadnutého rozsudku, ktorou súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bývalých manželov k pozemku parc. č. XXX o výmere 11 m² - zastavané plochy a nádvoria a parc. č. XXX o výmere 546 m² - záhrady, vedený na LV č. XXX, okres Bratislava IV, obec Bratislava - m.č. Devín, k.ú. Devín, odvolací súd uvádza, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že strany uzatvorili manželstvo 27.10.2001; sporné pozemky nadobudla žalovaná na základe kúpnej zmluvy zo dňa 10.6.2002, ktorej vklad bol povolený do katastra nehnuteľností dňa 30.12.2002, pod V-2152/02. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č.k. 9C/272/02-14, zo dňa 11.3.2003 bolo bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zrušené; rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27.3.2003. Z uvedeného časového sledu je nepochybné, že k nadobudnutiu sporných pozemkov žalovanou došlo v dobe, kedy žalobca a žalovaná mali uzatvorené manželstvo a bezpodielové spoluvlastníctvo nebolo zrušené.

19. Podľa § 143 Občianskeho zákonníka v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jednému z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka.

20. Predmet BSM tak zo zákona tvorí všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva s výnimkou vecí výslovne vymenovaných v § 143 Občianskeho zákonníka - veci získané dedičstvom, darom, alebo veci, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jednému z manželov ako aj veci vydané v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka. Do BSM nepatria tiež veci nadobudnuté vtedy, ak manželia uzavreli dohodu podľa § 143a Občianskeho zákonníka, ktorou zúžili zákonom určený rozsah bezpodielového spoluvlastníctva a tiež vtedy, ak uzavreli dohodu, že bezpodielové spoluvlastníctvo vznikne až ku dňu zániku manželstva; platnosť týchto dohôd je prísne formálna a je viazaná na dohodu spísanú formou notárskej zápisnice; do bezpodielového spoluvlastníctva nepatria ani veci nadobudnuté za trvania manželstva z výlučných prostriedkov jedného z manželov. Súčasne platí, že ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, nastupuje zákonná nevyvráťiteľná domnienka, podľa ktorej nehnuteľné veci, sú v podielovom spoluvlastníctve a podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké (§ 149 ods. 4 veta prvá Občianskeho zákonníka).

21. Na margo uvedeného odvolací súd poznamenáva, že na tej strane, ktorá tvrdí, že určitá vec je v BSM, spočíva aj dôkazné bremeno tvrdenia, že vec bola nadobudnutá za trvania manželstva; ak nadobudnutie veci za trvania manželstva táto strana preukáže a druhá strana tvrdí také skutočnosti, ktoré napriek tomu vylučujú vec z BSM, dôkazné bremeno ohľadne týchto skutočností spočíva na nej. Z uvedeného potom vyplýva, že bude na súde prvej inštancie prejudiciálne posúdiť, či sporné pozemky, o ktorých to

žalobca tvrdí, sa stali súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva v zmysle § 143 Občianskeho zákonníka a následne, či v dôsledku zákonnej domnienky sa žalobca stal ich podielovým spoluvlastníkom (ako tvrdí); teda či je daný základ pre vecné prejednanie tejto časti žaloby; alebo či v dôsledku procesnej obrany žalovanej existujú také okolnosti, ktoré vec z tohto majetkového spoločenstva vylučujú.

22. Odvolací súd tak akceptoval opodstatnenosť odvolacích námietok žalobcu vo vzťahu k tejto časti napadnutého rozsudku, ktoré v zmysle vyššie uvedeného poukazovali na nedostatočné zistenie skutočností relevantných pre rozhodnutie veci. Tým, že súd prvej inštancie svoje zamietajúce rozhodnutie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva založil na nesprávnom právnom posúdení veci, nezaoberal sa podstatou veci z hľadiska skutkovo a právne významných skutočností pre posúdenie opodstatnenosti podanej žaloby, a znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nakoľko uvedené nedostatky nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom (odvolací súd by v celom rozsahu nahrádzal činnosť súdu prvej inštancie), odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a písm. c) C.s.p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil vec na ďalšie konanie.

23. V ďalšom konaní bude súd prvej inštancie povinný riadiť sa vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je v zmysle § 391 ods. 2 C.s.p. viazaný; vec v zrušenej časti opätovne prejedná, náležite sa vysporiada s tvrdeniami žalobcu, procesnou obranou žalovanej a návrhmi na vykonanie dokazovania. So zreteľom na skutočnosti v konaní preukázané a dôkazné bremeno sporových strán, ustáli skutkový stav potrebný pre svoje rozhodnutie, ktoré bude vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu preskúmateľné; po opätovnom rozhodnutí sporu v zrušenej časti svoje závery o skutkových zisteniach a právnom posúdení veci odôvodní spôsobom zodpovedajúcim § 220 ods. 2 C.s.p. tak, by obsahovalo dostatok dôvodov a ich uvedenie bolo zrozumiteľné.

24. Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci rozhodne aj o náhrade trov konania (§ 262 ods. 1, § 396 ods. 3 C.s.p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).